

Posudek oponenta na bakalářskou práci Antonína Hejného Typical martingales on the Cantor space

Bakalářská práce Antonína Hejného je věnována studiu limitního chování martingalů na Cantorově diskontinuu a navazuje zejména na práci [1]. Práce sestává ze tří kapitol. V první kapitole je podán přehled základních pojmů a výsledků o Cantorově diskontinuu, martingalech a pórovitých množinách. Ve druhé kapitole jsou uvedeny výsledky práce a ve třetí pak jejich důkazy.

V práci jsou studovány martingaly v jejich nejjednodušší verzi, tj. martingal je každé zobrazení f z prostoru $2^{<\omega}$ do $\mathbb{R}$, které splňuje $f(s) = \frac{1}{2}(f(s^{\wedge}0) + f(s^{\wedge}1))$ pro každé $s \in 2^{<\omega}$. (Symbol $2^{<\omega}$ značí množinu všech konečných posloupností 0 a 1.) Slavná Doobova věta říká, že za jistých podmínek na martingal f existuje $\lim_{n \rightarrow \infty} f(\sigma|n)$ pro skoro všechna $\sigma \in 2^\omega$, přičemž na 2^ω uvažujeme obvyklou míru a symbol $\sigma|n$ označuje počáteční segment délky n nekonečné posloupnosti σ .

Na prostoru martingalů je možné zavést metriku a pak lze dokazovat (nebo vyvracet) výsledky typu *Každý martingal vyjma martingalů z malé množiny má toto limitní chování*. V práci pana Hejného jsou pro zachycení pojmu malosti použity pojmy pórovitosti a σ -pórovitosti. Jde o metrické pojmy, které jsou více restriktivní než pojmy řídká množina, respektive množina první kategorie a které jsou využívány v reálné analýze a geometrii Banachových prostorů.

Předložená bakalářská práce obsahuje nové výsledky. Důkazy jsou netriviální a na bakalářskou práci technicky náročné. Práce ukazuje, že pan Hejný dobře porozuměl studované problematice. Jeho práce rozsahem, hloubkou a vlastním přínosem výrazně převyšuje běžný standard bakalářských prací. Text by mohl posloužit jako základ pro publikaci výsledků. Dobrý dojem kazí překlepy a nepřesnosti, které komplikují četbu práce. Konkrétní připomínky a otázky uvádím níže.

- 8₁: Vzorec není dobře definovaný, pokud $\eta = \nu$.
- 9²: Pokud se P zavádí jako Haarova míra, měla by se zmínit grupová struktura na Cantorově diskontinuu.
- 9⁴: Definice není kompatibilní s Definicí 4.
- 10: Pro množinu přirozených čísel se používá dvou symbolů $\mathbb{N}$ a ω . Je 0 uvažována jako přirozené číslo?
- 11: Indukce by měla být lépe zapsána: není explicitně proveden první krok a v závěru důkazu se používá další matematická indukce opět podle n , které však bylo dříve zvoleno pevně.
- *15₁: Definice restringovaného martingalu je nejasná. Jak je martingal definován pro $u \in 2^{<n}$?
- 16²: Mělo by být zdůrazněno, že jde o bodovou limitu.
- 16⁶: Co když je na pravé straně definičního vztahu nedefinovaný výraz?
- 16₆: Domnívám se, že důkaz nelze provést pouze pomocí trojúhelníkové nerovnosti, ale je třeba pracovat i s definicí $\limsup$ a $\liminf$.
- 19¹³: Má být $2^{-k(n-1)}$.
- 19¹⁵: Ve druhém členu chybí $\setminus F$.
- 22⁴: Má být "Although".
- 23¹⁸: Doobova věta má své předpoklady na uvažované martingaly. Tyto by se měly objevit ve znění věty.
- 22₁₀: Má být $\liminf f_n(\nu)$.
- 23⁶: Má být $(f_n(\eta))$.
- 24¹⁴: Má být $g_l(\eta)$.
- 25¹²: Podmínka na ν není srozumitelná.
- 26⁴: Jak je definována konvergence konečných posloupností k nekonečné?

- 28¹²: Jak je definována hodnota $\rho(u, u)$?
- 28¹⁴: V Lemmatu 43 je zbytečné pracovat s dvojicí martingalů, stačí výsledek odvodit pro jeden martingal. Podobně je tomu v Lemmatu 46.
- 30⁵: Má být $m_n + p$.
- 31⁷, 31¹⁴: Má patrně být $-k/p + 1$. Pokud tomu tak je, pak by se tato technická změna projevila i na dalších místech.
- 34⁴: V rovnosti (3.27) může být i rovnost, a proto má být druhý člen s uzávěrem.
- 34¹⁶: Má být $f^n - h^n$.
- 39^{12,13}: Místo " $\notin A_j$ " má být " $\cap A_j = \emptyset$ ".
- *39¹⁴: Co je B_{l_i} ? Z kterého je systému?
- *40¹⁸: Má být "is dense", podobně na straně 24.
- 43⁹: Co je $\mathcal{B}_n$? Patrně jde o překlep.
- 45⁷: Překlep.

Ve výše uvedeném výčtu jsou některé připomínky jen okrajové nebo jde o zjevný překlep. Na připomínky označené * by však měl pan Hejný reagovat během obhajoby.

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci.

REFERENCE

- [1] Ondřej F. K. Kalenda and Jiří Spurný. Typical martingale diverges at a typical point. *J. Theoret. Probab.*, 29(1):180–205, 2016.

doc. RNDr. Miroslav Zelený, Ph.D.